

МЕСТО ЗА ИСПОЛНУВАЊЕ НА ЖЕЛБИТЕ

КАЛИНА БУНЕВСКА ИСАКОВСКА,
ДИРЕКТОР НА ЦЕНТАРОТ ЗА СОВРЕМЕНА УМЕТНОСТ

Центарот за современи уметности стана една од најетаблираните културни институции во државата. Како започна целата приказна пред 10 години?

До нашето основање, уметниците и нивното творештво зависеа исклучиво од Министерството за култура. Ние се појавивме како екстра подршка и логистика во секој поглед, така што со својата отвореност и комуникативност станавме најпопуларна институција од оваа област во државата. Во изминативе години, **CAC (Contemporary Art Center)** реализираше над 100 самостојни проекти и додели повеќе од 250 грантови на уметници и на институции од областа на современата уметност.

Во 1994 година ја претставивме Македонија на Биеналето во Сао Паоло, Бразил. Следуваа две изданија на Биеналето во Истанбул, 1995 и 1997, а во 1999 го помогнавме учеството на **Искра Димитрова** на Венецијанското биенале. Во 1998 година, **Славчо Соколовски** беше македонски претставник на Биеналето во Санк Петербург, а **Жанета Вангели** и **Станко Павлески** имаа самостојни изложби во њујоршката галерија *La Mamma*. Во 1997 во *IFA* галеријата во Берлин со свои дела се претставија **Томе Аџиевски**, **Славчо Соколовски**, **Благоја Маневски** и **Јован Шумковски**. Како резултат на соработка на Центарот со Универзитетот за визуелни истражувања од Данди (Шкотска), се реализираа проектот и изложбата *Тик-Так-Ток*, кои беа претставени во скопскиот *МСУ* и во Данди. Обновени се и контактите со републиките од бивша Југославија. За време на бегалската криза, направивме изложба на група автори под наслов *Уметници и бегалци*.

CAC дополнува и други празнини во работата и во усовршувањето на уметниците и теоретичарите на уметноста?

Проектот *Корени и ризоми* низ серија предавања и дискусии со учество на врвни експерти од областа на културата, филозофијата и теоријата на уметноста, се претвори во своевидна едногодишна школа за теорија на уметност. Тука е и првото и единствено Интернет списание за современите уметности **ZAJAC**, како и серија конференции и семинари организирани од Центарот. Покрај ова, по одредена селекција, еден уметник годишно добива стипендија за усовршување во Меѓународната кука, асоцирана со Универзитетот во Колумбија, Њујорк.

Какви се идните планови?

Започнавме со еден голем проект - *Мала капија* - културни иницијативи во заедниците. Станува збор за проект што има за цел да го подигне нивото на културата во руралните средини и во градовите во Западна Македонија. Во проектот се опфатени стотина села, а предвидено е и отворање на голем мултимедијален центар во Тетово, во соработка со Центарот за балкански иницијативи *Лоја* од Тетово. Главен финансиер на овој проект е Швајцарската агенција за култура *Про Хелвечија*. ✚

А.П.

“...ЗАШТО ПРИРОДАТА Е ВАЖНА!”

Дали постои свест за опасноста од современите технологии со коишто модерниот живот станува полесен? Дали *полесен* значи и *полезен*? Што по употребата на најлонските кеси, што со празните акумулатори и со истрошените батерии, со испразнетите канти со машинско масло и со “извозеното” масло од автомобилските мотори? Каде и што со стариот тонер од печатачите?

Овие модерни дилеми се припишуваат на сè поголема свесност на човештвото поради опструкцијата на природните процеси со средствата кои (нему) му го олеснуваат животот. Затоа, глобално, сè почесто и сè погласно се повикува на рециклирање, како почеток на една нова граѓанска навика во свесноста за околината.

Воведени се нови индустриски стандарди за производство и за употреба на *хај-тек* еколошки материјали, а оние кои континуирано ги применуваат се стекнуваат со сертификат, со престижниот *Систем за управување со животната средина ISO 14001*.

Еден од ретките деловни субјекти на македонскиот пазар кои го поседуваат овој сертификат е **Дуна Компјутери**, скопска компанија што се занимава со инженеринг и со услуги во областа на информатичките технологии (ИТ). Својата работа *Дуна Компјутери* е обврзана постојано да ја приспособува на законските регулативи од областа на заштитата на животната средина. Тие својата деловна и еколошка одговорност и општествена корисност ја поентираат преку намалена потрошувачка на хартија, со употреба на материјали со највисок процент за рециклирање (како во производствениот циклус, така и во пакувањата), преку заштедата на електрична енергија и употребата на филтри и тонери кои потоа целосно се рециклираат. ✚

А.Т.